

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — 3.—	Negyedévre — — — 3.60
Félévre — — — 6.—	Félévre — — — 7.—
Egész évre — — — 12.—	Egész évre — — — 14.—
Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.	

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Ki uralkodik Magyarországon?

Budapest, szeptember 21.

Igenis, azt kell kérdeznünk, hogy ki uralkodik Magyarországon? I. Ferenc József, megkoronázott magyar király, vagy báró Beck tábornagy, a vezérkarnak vagyis a királyt körülvevő katonai kamarillának feje-e? Mert most már nyilvánosságra került, hogy a cloy-i hadiparancsot, mely a magyar nemzetet vérig sértette, megalázta, a nemzetek sorából kitörülte, ez a magyar kenyéren is hizó osztrák tábornagy fogalmazta. Fogalmazta pedig oly módon, hogy abban benne legyen minden, ami a magyar önértéket sértheti, megalázza. Fogalmazta oly módon, hogy a nemzetiségeket ellenünk uszítsa a katonaságot ellenségévé tegye a magyar polgári társadalomnak. Aki ilyen fogalmazványt készít, érvényesít, az, ha magyar anya szülte, áruló, ha pedig idegen, a legveszedelmesebb ellensége a magyar királyságnak, a magyar királyi trónnak és magának a magyar királynak. Annak tovább helye nincs, nem lehet a magyar nemzet által is fentartott hadseregben. Az az ember, aki ilyen merényletet követett el uralkodója leghűségesebb nemzete ellen, az nem viselheti tovább annak az uralkodónak kardbojtját sem.

Igenis, kérdezzük, ki uralkodik Magyarországon? A király-e vagy báró Beck kamarillafőnök ur, aki a fejedelmnek jóhiszeműségét, vagy a nehéz állami munkában töltött fáradság után egy gyöngye pillanatát felhasználva, a cloy-i hadiparancsot aláírta vele? Azt a hadiparancsot, melynél nemzet-lázítóbb írás még alig látott nyomatásban napvilágot Magyarországon. Azt a hadiparancsot nevezett fogalmazványt, melynek célja szerzője előtt nem lehetett más, minthogy ellenségévé tegye a nemzetet a királynak, a királyt a nemzetnek s ezzel forradalmat készítsen elő. Ez a hadiparancsot nevezett fogalmazvány nem más, mint célzatosan lázító proklamáció, nemcsak a magyar nemzet, hanem a király ellen is, melyet, ha egy polgár és nem a kamarilla főnöke szövegez, terjeszt, azt bíróságaink tömlöcbe záratják és kitoloncolják Magyarország területéről.

Bécsből származó félhivatalos és nem félhivatalos táviratok jelentik, hogy a királyra a legfájdalmasabb benyomást tette az a körülmény, hogy ez a hadiparancs milyen vérforraló és fájdalmas hatást tett Magyarországon. Ugy látszik, az uralkodó maga is belátja, hogy ravasul rászédtek, gonoszul félrevezették, midőn azt aláírták vele. Azért hirdetik a félhivatalosok és a királylyal érintkező Khuen-Héderváry hivatalnok miniszterelnök, hogy az uralkodó magyar nemzetét sérteni nem akarta és módját fogja találni annak, hogy ez az ország a cloy-i

hadi parancsban foglaltakkal szemben elégtételt és megnyugvást találjon. Királyi ígéret, tehát hinnünk kell benne. De mikor annak végrehajtására kerül majd a dolog, nem áll-e ott a király mellett — mint állanak Péter szerb király mellett Masin és Misics ezredesek — báró Beck tábornagy ur, hogy ennek a királyi ígéretnek érvényesülését megakadályozza? Mert ami történt, az kétségessé teszi, hogy tényleg nem-e báró Beck tábornagy uralkodik-e a monarchia népei, nemzetei és néptörzsei fölött.

I. Ferenc József királyt mely fájdalommal tölti tehát el a cloy-i hadiparancs magyarországi visszhangja. Bennünket is. Harminchét év óta ez a nemzet a Habsburgok e nagy utódjában legalkotmányosabb fejedelmét tanulta tisztelni. Ezernyolcszáznegyvenkilenc és az elnyomatás hosszú korszaka után — nehezen ment — de mégis úgy történt, hogy együtt kezdett érezni a király és a nemzet lelkének dobogása. Erzsébet királyné, mennybeköltözött nagyszonyunk tündérújaival szötte azt a köteleket, mely a király és a nemzet szívéhez egymáshoz közelebb vonzotta. S azóta mint hogyha örömről és gyászunk közövé vált volna. A király részt vett nemzeti nagy ünnepeinken s ez a nemzet együtt zokogott fejedelmi urával, midőn fiának, Rudolf trónörökösnek tragédiája rázta meg az egész világot. És ott voltunk mi, ott volt az egész nemzet legalább lelkében annál a koporsónál, amelyben az a sokat szenvedett szent asszony, Erzsébet királyné, a gyilkos törétől átjárt szívével alussza azóta örökös álmát. És most jött a cloy-i hadiparancs. Megrendülve olvasta ez az ország. Hogyan, hát amiért a királyi esküvel szentesített, törvényben biztosított jogainkhoz ragaszkodunk, ezért maga a király szakítja ketté magyar nemzetet és a trónusa közötti érzelmi köteleket? Az a jutalmunk hűségünkért, ragaszkodásunkért, sokszor erőnkét meghaladó áldozatkészségünkért, hogy míg egyrészt a nemzetek sorából is kitörülnek, másrészt a vértanúk sorába avató akasztófákkal fenyegetnek bennünket? Ma már mondhatjuk, a király tudta, akarata nélkül. De hát ki uralkodik Magyarországon és a cloy-i harcra? I. Ferenc József, vagy pedig báró Beck vezérkari főnök? Erre kérünk az elégtételen kívül a budai várból is, Bécsből is feleletet.

Elégtételt? Mi lehet ez az elégtétel? Nem más, mint megadása a katonai kérdésekben mindazon nemzeti jussainknak, melyek tételes törvényeinkben is biztosítva vannak: a magyar ezredesekben a magyar szolgálati, vezényleti nyelvnek, magyar jelvények alkalmazásának, ezenkívül követeljük a haderőnél a magyar szellem és alkotmánytisztletet ápolásának lehetővé tételét. Enélkül nincs elégtétel. Valamint akkor és addig sincs elégtétel, nyugalom és béke, amíg

nemcsak a király, hanem az általunk is fentartott hadsereg közeléből el nem távolítottatik az, aki fölidézte a legsötétebb multnak annyi szabadság- és véráldozatot követelő kísérteteit s a 37 év óta eloltott ellenségeskedés tüzeit törekedett föléleszteni a király és nemzet között, aki ezzel gyöngíteni igyekezett még a korona erejét is: báró Beck tábornagy vezérkari főnök. Akkor majd megtudjuk, ki uralkodik Magyarországon. Nem az undok férgesekkel telt sirjából kimászni igyekvő kamarilla, hanem a király és az alkotmányos nemzeti akarat.

A válság.

Budapest, szeptember 21.

Délben érkezett, de még meg nem erősített hírek szerint a király gróf Khuen-Héderváryt ismét megbizta a kabinetalakítással. Tekintettel a felizgult hangulatra, melylyel ugyszólván óráról-órára várjuk az új miniszterelnök dezignálását, a Khuen megbízatásáról szóló hír könnyen elterjedhetett; nem kell ilyenkor több, mint hogy egy kacsa köhöz dörszölje a csörét, ebből már nagy hír terem. Habár tehát az előzmények után gróf Khuen újbóli megbízatása bennünket nem lepne meg, e pillanatban e hirre mégsem akarunk építeni messzebbmenő fejtegetéseket. S annyival kevésbé szükséges ezt tennünk, mert bárkit nevezzenek is ki miniszterelnöknek, ezzel csak a válság személyi része van elintézve. A válság tárgyi részét — bárki jöjjön is — csak el kell intéznie, mert arról, amit eddig követeltünk, senki szép szemeiért nem fogunk lemondani.

Mint tudjuk, a magyar politikai válságnak ez idő szerint két külön fejezete van. Első fejezet a hadparancs, mely minden mástól eltekintve, gyors elintézésre vár. Pártkülönbség nélkül győzedelmeskedett az a nézet mindjárt a kezdetben, hogy arra a hadparancsra, az abban foglalt közjogi tévedésekre a nemzetnek reagálnia kell. Később tértek el a nézetek s akkor is csupán az elintézés formájára nézve. Köztudomásulag ugyanis az egyik nézet az, hogy a szabadelvű párt ne javasolja a Felsőház felirat intézését, hanem csupán egy határozatban értelmezze a felségjogokat és sorolja elő azon nemzeti követelményeket, melyeket az országgyűlés az 1867. évi XII. törvényeikk végrehajtásának tekint. Ez a határozat a hadparancsról közvetlenül nem is emlékeznek meg, ez tehát semminemű választ a felség részéről nem provokálna, annyiban azonban kihatna a további fejleményekre, hogy a szabadelvű párt támogatására csakis olyan kormány számíthatna, mely a határozatban felsorolt katonai reformkövetelményeket programjául fogadná el. E határozati terv keresztülvitele érdekében az ószabadelvűek vezérférfiai agítálnak nagy buzgalommal. Szemben áll azonban velük az ugynevezett felirati terv.

Mert a szabadelvű pártnak másik része, melynek sorában különösen a volt nemzeti pártiak vannak, nem elégszik meg a határozattal. Nézetük szerint ez nem lenne egyéb, mint a hadparancs által feladott kérdés előli kibuvás, mit már a parlament ellenzéke is minden erejéből megakasztani igyekeznék. Azonkívül ha a szabadelvű párt határozata a nemzeti követelmények felsorolásában kulminálna, hát akkor ez a határozati javaslat tulajdonképpen a katonai vita összesített anyagát vinné ismét egy új alakban a Ház elé s hogy mily sors várna ott rá, azt az előzmények után könnyű elképzelni.

A felirati párt véleménye szerint tehát a hadparancs ügyét teljesen ki kell kapcsolni a politikai válság anyagából s elintézni külön egy tiszteletteljes, de határozott hangú felirat alakjában, mely, mint a nemzet jogait óvó nyilatkozat és értelmezés egyhangulag mehetne keresztül a képviselőházon. Ez volna méltó és maradandó értékű helyreigazítása a hadparancsból kicsapongó rideg katonai szellemnek. Más lapra tartozik azután a *katonai program* kérdése. Ez belülről a szabadelvű pártnak, melyet kebelbelül kell elintéznie. Igenis tessék a szabadelvű pártnak egy egészen külön álló határozati javaslatban megállapítani a nemzeti követelményeket s kimondani, hogy «én pedig csak azt a kormányt fogom támogatni, amely e nemzeti követelmények kielégítésére vállalkozik.» Ezzel a határozott fellépéssel már régen tartozott volna a szabadelvű párt önmagának és az országnak. Rójjá le tehát tartozását, nehogy habozását joggal arra magyarázassák tovább is fent és lent, hogy ennek a pártnak nincs programja, nincs meggyőződése, nem tud akarni, hanem csupán a kibic szerepét tölti be a nagyjátékosok háta megett és a végén arra fog mosolyogni, aki a játékot megnyeri. Nemcsak a párt önérzete, de az ország érdeke is megköveteli most, hogy lépjen előtérbe a nagy többség s foglalja el ismét a vezető pozíciót. A megoldás csomója most ismét a párt kezében van, rá néz most várakozóan a közvélemény. Sőt még a függetlenségi ellenzéken is megvan a hajlandóság arra nézve, hogy a szabadelvű pártból kiinduló tiszteletes kibontakozási törekvésnek utját állani nem akarják.

Kétségtelen, hogy olyan katonai programot teremteni, amely mellett a szabadelvű párt egységesen foglaljon állást, nem könnyű dolog, de nem is lehetetlen. Apponyinak helyesléssel fogadott beszéde s Szentiványinak már el is fogadott programja kínálkoznak egyedüli alapként; csupán a magyar vezényleti nyelv kérdése provokálhatja élesebb vitát, ezt is el lehetne azonban intézni közmegegyezésre azzal, ha a szabadelvű párt ezzel arra szorítkoznék, hogy az e részben bennünket megillető jogokat elvileg fentartaná. S ilyen határozat az ellenzék sérelmi politikáját sem indokolhatná többé.

Rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítanak a szabadelvű párt magatartásának, amire nézve már a mai előértekezlet lefolyása biztos következtetést fog engedni. Gyanus jelenségként állanak azonban előttünk azok az igyekezetek, melyek a pártértekezletet elhalasztani iparkodnak. Minden jelt és értesülést összefoglalva, az a benyomásunk, hogy a párt szervezkedését az udvarnál nem látják jó szemmel. *Zokon veszik, hogy a többség, mely eddig hallgatott és hagyott magával történni, most az utolsó órákban prejudikáljon a válság elintézésének.* Rossz néven veszik a párt felirati tervét is. Iparkodnak tehát első sorban is a felirati tervet lefujni. Aztán pedig elejét venni annak,

hogy a párt adjon programot a kormánynak, ne pedig az új kormányelnök adjon programot a pártnak ősi szokás szerint. S ez a magyarázata annak, hogy *egy új miniszterelnök kinevezésével most már gyorsan elébe vágni igyekeznek a fejleményeknek.*

Khuen grófról.

Már tegnap este pozitívumként emlegették, hogy gróf Khuen-Héderváry kap megbízást a kormányalakításra. Vele szemben még Szögyény-Marich Lászlót, Széll Kálmánt és Andrássy Gyulát emlegetik, mint olyanokat, akiknek a megbízásra kilátásuk lehet. A Khuen-kombinációnak kedvezett azonban az az érv, hogy ha ő Felsége egyáltalán ad valakinek engedélyt, hát ezt Khuennek kell megadnia, aki a Felség parancsára ide jött, végigszenvedett példátlan inzultusokat s végre mint vesztegető a vádlottak padjára került. Természetesnek találják, ha ily előzmények után a Felség Khuen grófot új megbízással politikailag rehabilitálni kíváná. De már a puszta tervezet is nagy izgalmakat váltott s nyíltan beszéltek arról, hogy Khuentől nem várhatnak jót, mert az utolsó időkben teljesen a Tiszák karjai közé esett. Sőt még a hadparancs ódiomával is őt terhelték, ám avatottak tudomása szerint ebben gróf Khuen ártatlan. Az a terv, hogy a Felség hadparancsban fog nyilatkozni, régibb keletű volt s az első hadparancstervezetet Khuen grófnak is bemutatták; aki azonban erőlesen tiltakozott ennek a szövegnek közzététele ellen. Utólag aztán egy más, enyhébb szövegben állapodtak meg Körberék, a Khuen háta mögött s közé is tették ezt a Khuen tudomása nélkül. Ezért hát őt felelősségre vonni nem lehet. Ettől eltekintve is, az a legnagyobb kifogás ellene, hogy szemmel láthatólag az erőszakos megoldás felé hajlik, illetve az erőszak emberei között keresi a támaszt. Ez annak a jele, hogy nem ismerte fel kellőleg a helyzetet, melyet nem lehet semmiféle erőszakkal megoldani, hanem csak kiegyenlítéssel.

Természetesen a Khuen gróf újbóli megbízását illető hír sokkal frissebb és sokkal ellenőrizhetetlenebb, semhogy azzal szemben a volt nemzetipártiak állásfoglalásáról tudomást szerezhettünk volna. Ugy ismerjük azonban következetesen fentartott nézetüket, hogy ők a személyi tekinteteket e pillanatban teljesen alárendelik a válság érdemi elintézésének. Ez volt általában a szabadelvű párt fennen hangoztatott álláspontja a válság ideje alatt. Ez mindenestre azt a jót jelenti, hogy akár Khuen jöjjön, akár más, az már saját pártjának egységes támogatására sem számíthat, ha nem hozza a nemzeti követelmények programját. A szabadelvű pártot pedig az új miniszterelnök kinevezése egyáltalán nem menti fel azon kötelezettség alól, hogy a katonai kérdésben félremagyarázhatatlanul meghatározza az akaratát. Más és nehezebb kérdés persze az, vajjon a függetlenségi párt a kibontakozás érdekében szintén teljesen háttérbe helyezné-e a személyi tekinteteket? Azt hisszük, Khuen gróf erre a kérdésre mindenestre kedvezőtlen feleletet kapna s tőle még azt sem fogadnák el, ami mástól elég lenne. Így hát a Khuen gróf designálása nem megoldaná, csak ketté vághatná a válság csomóját azzal, hogy zsebében hozná a Ház feloszlásáról szóló kéziratos és elrendelné az új választásokat exlexben; melynek következményei azonban beláthatatlanul szomorúak.

További értesüléseinket alább részletezzük:

Gróf Khuen-Héderváry a királynál.

A miniszterelnök vasárnap délután 3 órakor megjelent a királynál, előzőleg azonban több ízben tanácskozott Láng Lajos kereskedelmi miniszterrel és Szögyény-Marich László berlini nagykövetségünkkel. A miniszterelnök tegnapi kihallgatása azonban ugylátszik pozitív eredményel nem járt, mert még a ma délelőttöt is Bécsben kénytelen tölteni, mikor is még *egyszer fogja a király kihallgatáson fogadni.* A tegnapi kihallgatásról különféle hírek kerültek forgalomba, amelyek azonban komoly alappal nem bírnak, míg a Magyar Távirati Irodának tegnap kibocsátott közleményét is nagy óvatossággal fogadták. E közlemény különben így szól:

Legilletékesebb helyen *fájdalmas benyomást keltett,* hogy a szeptember 16-án kelt hadparancsnak egy része a magyar közvéleményben olyan magyarázatokkal találkozott, *amilyen értelmet annak a legfelsőbb helyen adni egyáltalán nem volt szándék.*

A legfelsőbb hadur hadparancsában a sereget megnyugtatta, hogy az 1867. évi XII. törvények értelmében a közös hadsereg szétszakítását nem engedi meg és mind a monarchia, mind Magyarország legsajátosabb létérdekében nem fogja megengedni.

E hadparancs azonban, *amely nem közjogi aktus,* éppenséggel nem prejudikál azoknak a *paritás érdekében kívánatos módosításoknak,* amelyeket a szabadelvű párt szükségesnek tart és amelyeket gróf Héderváry miniszterelnök programjába fölvevett. E kérdések megoldása a legilletékesebb körök gondoskodásának a tárgya.

Hogy mennyire helyes volt a félhivatalosnak ezen közleményét fentartással fogadni, mi sem bizonyítja jobban, mint azon körülmény, hogy a bécsi illetékes körök egyenesen megtiltották a *k. k. Telegraphen Bureau*nak, a Magyar Távirati Irodának ezen kommunikéjét Ausztriában a lapoknak megküldeni, *mert az apokrif.*

Akár való, akár nem való azonban ez a közleménye a magyar félhivatalos könyomatottnak, az azonban bizonyos, hogy célját nem érte el. Erre vall különben a bécsi körök véleménye is, mert a *Pester Lloyd* tegnapi számában, bécsi megbízható forrásból nyert azon értesülését közli, hogy a szabadelvű párt tervbe vett értekezletén a miniszterelnök, a hadparancsot illetőleg egy minden irányban megnyugtató nyilatkozatot fog tenni és e *nyilatkozat megtételére legfelsőbb helyről nyert felhatalmazása van.*

A miniszterelnök tegnapi kihallgatásának nagy fontosságot tulajdonítottak ugyan, mert azt hitték, hogy a döntés már tegnap be fog következni, vagy legalább is oly intézkedés tételük, amely a válság megoldását elősegíti. Sajnos azonban, sem a döntés, sem a válság könnyítése nem történt meg tegnap, mert mint említettük, gróf Héderváry tegnapi kihallgatása után egy hírlapírónak ezeket mondotta el:

— Mai kihallgatásom még nem hozta meg a döntést.

Arra a kérdésre, hogy vajjon, amint eredetileg tervezte, a schönbrunni színházi előadás után visszautazik-e Budapestre, ezt felelte a miniszterelnök:

— Nem; még itt maradok.
— És a király holnap újra fogadja excellenciát?

— Még holnap délelőtt újra fogad ő Felsége.
— De hiszen excellenciád este a szabadelvű párt előtt akart a helyzetről nyilatkozni?

— Holnap délután visszautazom Budapestre s azt hiszem, hogy abban a helyzetben leszek, hogy a szabadelvű pártnak megtehetem előterjesztésemet.

— A mai napról tehát nincsen semmi jelenteni való?

— Nem, a mai napon nem történt döntő dolog.

— És azt hiszi excellenciád, hogy a holnap nap meghozza a döntést?

— Meglehet, sőt valószínű, de ma még határozottan semmit sem lehet tudni.

A miniszterelnök bécsi időzéséről a következő félhivatalos közlemények jelentek meg:

Bécsből táviratozzák a «Budapesti Tudósító»

nak: Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, aki a tegnapi nap folyamán több magyar államférfival, köztük Láng Lajos kereskedelemügyi miniszterrel és Szögyény-Marich László nagykövettel ismételtén érkezett, délután 3 órakor ő Felsége magánkihallgatáson fogadta, mely után a miniszterelnök a magyar miniszterium bankgassei palotájában újból tanácskozásokat folytatott az említett politikusokkal.

Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök még Bécsben marad s hétfőn valószínűleg ismét kihallgatáson fogadja ő Felsége.

Ez idő szerint gróf Khuen-Héderváry-nak Budapestre való utazása hétfő délutánra van kilátásba véve.

A *Budapesti Tudósítónak* jelentik Bécsből: A király Khuen-Héderváry Károly grófot ma délután 4 órakor fogadja kihallgatáson.

A *Magyar Távirati Iroda* magánkörből azt az értesítést kapta Bécsből, hogy a király délután 4 órakor fogadja Khuen-Héderváryt.

A *budapesti börzén* ma délelőtt szabadelvű forrásból teljes pozitívumként azt a hírt kolportálták, hogy Magyarország új miniszterelnöke megvan s az Khuen-Héderváry Károly gróf. A király Khuen-Héderváryt ma délelőtt fogadta kihallgatáson s még a délelőtt alatt újra megbizta a kabinetalakítással. A délelőtti kihallgatást titokban tartják s csak a délutáni kihallgatás után akarják a végleges megbízatást nyilvánosságra hozni. E hír a börzére udvari körökből érkezett telefon útján s a börzére leverő hatással volt.

A képviselőház ülése.

A szabadelvű párt és a függetlenségi párt megegyezése alapján, a képviselőház csütörtökön délelőtt 10 órakor tart ülést, melyen gróf Apponyi Albert fog elnökölni. A közönség körében akkora az érdeklődés a csütörtöki ülés iránt, hogy a belépő jegyek már teljesen elfogytak s a képviselők is csak rendkívüli jegyekhez juthatnak ismerőseik részére.

A képviselőház üléséről a háznagy hivatal a következő meghívót adta ki:

A képviselőház

folyó évi szeptember hó 24-én, csütörtökön, délelőt 10 órakor

ülést

tart.

Tassy Károly,

a képviselőház irodafőigazgatója.

A szabadelvű párt.

A félhivatalos közlemények egyike sem nyugtatta meg a szabadelvű pártot. Kiviláglik ez már abból a körülményből is, hogy a párt nagy része ma is fentartja azon kívánságát, miszerint a képviselőház egy feliratot intézzen ő Felségéhez és nézetének ezton adjon kifejezést. Az eddigi események akként alakulnak, hogy a képviselőház a felirathoz egyhangulag fog hozzájárulni. Egy lapársunk szerint a különböző vélemények annyira közeledtek egymáshoz, hogy most már nincs kizárva az, ami a napokban még lehetetlennek látszott, hogy a különféle pártok egyöntetűen fognak eljárni és ezáltal a képviselőház esetleges határozatának nagyobb súlyt kölcsönöznek. A hadiparancs tehát valószínűleg azon örvendetes eredménnyel fog járni, hogy egy új alapon megteremtődik a közeledés, amelynek következménye a parlamenti béke lesz.

A pártkör helyiségei tegnap este igen látogatottak voltak, mert a pártnak vidéken időző tagjai közül már számosan a fővárosba érkeztek. A miniszterek közül Darányi Ignác földmívelésügyi miniszteren kívül senki sem jelent meg és a pártkörben megjelentek közül sok képviselővel érkezett. A képviselők maguk között is kisebb-nagyobb csoportokra oszolva vitatták az eseményeket. Általánosságban a párt részéről elfogalando álláspont képezte a vita tárgyát, nagy fontossággal bírt azonban e kérdés elintézésénél az, hogy mit hoz magával gróf Khuen-Héderváry Bécsből. Sokan azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy azon esetre, ha a miniszterelnök a kedélyeket lecsillapító nyilat-

kozatot nem fog tenni a hadiparancsral szemben, akkor feltétlenül feliratot kell a királyhoz intézni.

Mások eltekinteni óhajtanak a felirattól, ellenben erősen hangoztatták, hogy a szabadelvű párt egy oly határozatot hozzon, amely félre nem érthető módon állapítja meg a párt álláspontját.

Egy csoport pedig határozottan ellenez minden lépést mindaddig, amíg az új miniszterelnök kinevezve nincsen.

A szabadelvű párt holnap, kedden este 6 órakor tartja meg értekezletét, mindazonáltal ma este előértekezletet tartanak, amelyen e kérdések mind tisztázódnak fognak, úgy, hogy a holnapi határozat egyöntetű legyen.

Hogy hoz-e a miniszterelnök megnyugtató híreket magával, az eddigelé még nem ismeretes, annyit azonban tudni vélnek már is, hogy a miniszterelnök ez irányban fáradozása eredményel nem igen járt. Általánosságban hangoztatták azonban azon kívánságot, hogy a párt még a képviselőház összeülése előtt tartsa meg értekezletét, mert az ellenzék a pártot színvallásra fogja kényszeríteni. Legelőnyösebb volna azonban, ha már most ki volna nevezve az új kabinet, mert ez esetben jóval könnyebb lenne a párt helyzete is és lehet, hogy már a legközelebbi órákban ez meg is történik.

A függetlenségi párt.

A függetlenségi és 48-as pártban ma csend uralkodott, miután a párt tagjainak legnagyobb része, Kossuth Ferenc vezetése mellett, a *Sátoraljújhelyi* függetlenségi kör zászlószentelési ünnepélyén vett részt.

Feltűnést keltett mindazonáltal, hogy Polónyi Géza hosszasan konferált a Nemzeti Kaszinóban Szentiványi Árpáddal, amely tanácskozásból a függetlenségi párti képviselők azt következtetik, hogy a szabadelvű párt már megállapodott eljárására nézve, és a függetlenségi pártot is igyekszik az e tárgyban határozatának megnyerni.

Este a pártnak Budapestben időző tagjai közül Lengyel Zoltán, Polónyi Géza, Kállay Leopold, Hegedűs Károly, Reich Aladár és mások megjelentek a Kossuth Lajos születésének százegyedik évfordulója alkalmából a *Saskörben* rendezett lakomán, majd később a *Balaton-kávéházban* jöttek össze.

Beszélgetés folyt arról a hírről, amely szerint a szabadelvű pártnak egyik tagja a képviselőház csütörtöki ülésén egy felirati javaslatot nyújtana be, amelyet azonban — hír szerint — gróf Khuen ellenéz. Ha ez a hír valóra válna, ez esetben a függetlenségi párt terjesztené elő felirati javaslatát, amely azonban jóval erősebb hangból indulna ki, mint a szabadelvű párti képviselőé. Sőt a függetlenségi párt ez esetben a legerősebb akciót indítaná meg a chlopy-i hadparancsral szemben, ami semmiesetre sem vonná maga után az olyannyira óhajtott békét.

El volt terjedve a függetlenségi képviselők körében továbbá az a hír is, hogy a szabadelvű párt nem felirati javaslattal, hanem egy *határozati tervvel* akar a képviselőház elé állani, ez ellen azonban a függetlenségi párt a legerélyesebben tiltakozik már eleve is, mert gyakorlati értéke ennek absolute nem lenne, miután az nem a király elé, hanem a képviselőház irattárába kerülne.

Kossuth Ferenc és a kíséretében levő képviselők ma reggel visszatértek Sátoralja-Ujhelyről és a vidékről és még számosan jöttek fel a párt tagjai, úgy hogy a pártkör ma igen népesnek ígérkezik.

A néppárt.

A néppárt még végleg nem állapította meg a párt értekezletének idejét, de hogy még a képviselőház ülése előtt tanácskozást fognak tartani, az ma már bizonyosra vehető. *Rakovszky* István, a párt elnöke ma visszatért a fővárosba, de betegsége miatt nem jelent meg sehol sem.

Budapest, szeptember 21.

A képviselőház elnöke Budapestben. Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, ma délután két órakor Eberhardról Budapestre érkezett.

TÁVIRATOK.

Ferenc Ferdinánd főherceg kinevezése.

Kiel, szept. 21. Köster tengernagy, a haditengerészet felügyelője a német császártól tegnap következő táviratot kapott:

Kelt Bécs Hofburg, szept. 20. Mai napon Ferenc Ferdinánd főherceg ur ő császári és királyi felségét a haditengerészetemhez a la suite neveztem ki, mely a magas megiszteltetést hálával és dicsőséggel fogja fogadni. Önnek kötelessége ezt haladéktalanul a haditengerészet tudomására juttatni. Az ottani őrhajó az osztrák-magyar lobogót, mely a kieli kikötőben időző hajóim főárbocára felvonandó 21 üdvölvéssel üdvözölje.

Morvaország örgrófia.

Brünn, szept. 21. A tartománygyűlés ma összeült. Az ifju-csehek, közöttük dr. Stransky és társai sürgősségi indítványt nyújtottak be, mely szerint a legmagasabb kéziratra, amelylyel a tartománygyűlést tárgyalásainak tolytatására hívták egybe, válaszolván, a királyhoz intézendő feliraton ő Felségét Morvaország örgrófiának cimezzék.

Forrongás a Balkánon.

Konstantinápoly, szept. 20. *Sinovjev* orosz nagykövet tegnapi kihallgatása alkalmával behatóan tárgyalták a macedóniai bandamozgalmat. A szultán hálás megelégedésének adott kifejezést a nagyhatalmak magatartása felett. *Sinovjev* nagykövet sürgősen tanácsolta a szultánnak, hogy a bandák elnyomásánál akadályozzanak meg oly kihágásokat, amilyenek Krusevóban és a macedon vilajetek más helyein, valamint a kirkilissei szandzsákban történtek. A szultán kijelentette, hogy az erre vonatkozó rendeleteket megújították és hozzátette, hogy ama területeknek, amelyekben a bandák garázdálkodtak, már körülbelül a két harmad részét megtisztították és a többi részek megtisztítása igen közeli időben várható. A bolgár falusi lakosság, amelyet a bandamozgalomhoz való csatlakozásra csábítottak, már legnagyobb részben visszatért és meghódolt.

Konstantinápoly, szept. 20. *Sismanov* bandavezért és 15 társát Konstantinápolyba érkezésük óta a Yildizben ismételtén kihallgatták. Tegnap 175 fiatal tiszt indult el innét, akik idén végezték a katonai iskolákat, még pedig 120 Szalonikibe és 55 Drinápolyba ment. Más fiatal tisztek követni fogják őket. A szaloniki vilajetből érkezett török jelentések szerint a szeressi szandzsákban fekvő Perin hegységben néhány nap óta harc folyik több száz főnyi bandákkal, amelyeknek három bandavezér a parancsnoka. Eddig 45 felkelőt öltek meg. A harcok valószínűleg a Kresna hegységben folynak. A drinápolyi vilajetből érkezett török jelentések szerint Panicóban 14 kisérőjével együtt elfogták Teodoro várnaei községi titkárát, akit a komité a kirkilissei szandzsákba küldött ki. A porta a hadügyminiszteriumtól jelentést kapott, mely szerint Prosovo mellett a török szerb határon Rustsa és Morusta őrházak között szerb rablók át akartak kelni a határon. Hármat közülök a török katonák megölték, a többiek visszavonultak.

Az angol miniszterválság.

London, szept. 20. *Balfour of Bourleigh* lord skótországi államtitkár és *Elliot* Arthur, a kincstári hivatal pénzügyi titkára beadták lemondásukat.

Vilmos császár elutazása.

Budapest, szeptember 21.

Vilmos császár tegnap este elutazott Bécsből. Vasárnap délelőtt az evangélikus templom istentiszteletén részt vett s aztán megjelenván *Mária Jozefa* főhercegnő reggelijén, Schönbrunnba hajtatott. Este hajtatott ki a két uralkodó a pályaudvarra, hol nagyon szívélyesen bucsuztak el. Tudósításaink a következők:

Vilmos császár tegnap délelőtt tíz óraker jelen volt az ágostai evangélikus templomban az ünnepi istentiszteleten. Ott volt *Bülöw* birodalmi kancellár, az egész kíséret, gróf *Wedel* német nagykövet nejevel, a budapesti német főkonzul, *Wedel* Botho grófné, a nagykövetség első titkárnak neje és *Albori* tábornagy. A szent ének után *Zimmermann* plébános ünnepi szónoklatot mondott. A császár a neki átnyújtott imakönyvből a többiekkel együtt énekelte a szent éneket. Az istentisztelet után, mely ötven óra hosszat tartott, a császárt a templom előtt egybegyűlt nagy közönség élénk Heil-kiáltásokkal üdvözölte. Fél-tizenkét óraker *Vilmos* császár nyitott kocsin hajtatott *Mária Jozefa* főhercegnőhöz reggelire. Mind a protestáns templomba, mind *Mária Jozefa* főhercegnő reggelijére Vilmos császár magyar-osztrák tábornagy egyenruhában ment. A reggelin a felségeken kívül jelen voltak *Ferenc Ferdinánd* főherceg nejevel, *Hohenberg* hercegnével és az uralkodóház többi tagjai is.

A német császár tegnap külön kihalgatáson fogadta *Goluchowski* gróf külügyminisztert és *Wedel* gróf német nagykövetet.

A schönbrunni kastélyban délután hat óraker a nagy és a kis galérián diszebed volt. Királyunk már fél-öt óraker Schönbrunnba hajtatott és ott várta a német császárt, aki félhat óraker *Albori* tábornagygyal ment Schönbrunnba. Az egész uton a nagyszámú közönség lelkesen üdvözölte az uralkodókat. A Valéria-lakosztályban a német császár *Mária Jozefa* főhercegnőnek, királyunk *Mária Annunziata* főhercegnőnek nyújtotta karját, mire a menet a gyönyörűen díszített termeken át a nagy galériára vonult. Az ebéd a felségeken kívül az összes Bécsben idős főhercegek és főhercegnők résztvettek.

Az udvari ebédén továbbá résztvett gróf *Bülöw* birodalmi kancellár, gróf *Eulenburg* főudvarnag és a német császár többi kísérete, a diszszolgálatra kirendelt urak, gróf *Wedel* német nagykövet és neje, gróf *Wedel* Botho nagykövetségi tanácsos és neje, a német nagykövetség többi tagja, a szász és bajor követe, az osztrák udvari és állami méltóságok, gróf *Goluchowski* és a többi közös miniszter, dr. *Körber* és gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnökök, *Szögyény-Marich* nagykövet és a főnemesesség több tagja. Az uralkodók az asztal közepénél ültek. Vilmos császár királyunktól jobbra foglalt helyet. A német császár mellett *Mária Jozefa* főhercegnő, királyunk mellett *Mária Annunziata* főhercegnő ült. Ebéd után a társaság a tükör- és nagy rózsaszín terembe vonult, ahol rövid ideig cserle volt.

Este nyolc óraker a teljesen renovált, *Mária Terézia* idejéből származó schönbrunni kastély-színházban diszeladás volt, amelyen a felségeken és az uralkodóház tagjain kívül a diszebedre hivatalos vendégek, valamint számos más a legtöbb körökhöz tartozó személyiség volt jelen. Vilmos császár, aki *Mária Jozefa* főhercegnővel a középpályában jelent meg királyunkkal együtt, aki a német császártól jobbra ült, helyet foglalt. A meghívott vendégek a fejedelmi személyek megjelenésénél felállottak és csak azután ültek le, midőn a felségek már elhelyezkedtek. Előadták *Pailleronnak* a *Gyujtó szikra* című egyfelvonásos vígjátékát, ezután *Lortzingnak* az *Operapróba* című daljátékát, melynek keretében két balletbetét szerepelt, az egyik *Csajkov Pique Dame*-jából, a másik *Nedbal A lusta Jancsi*-jából. Háromnegyed tíz óraker az előadásnak vége volt, mire az udvar elhagyta a pályát.

Vilmos császár este tíz óraker a péntzingi pályá-

udvarról Danzigba utazott. A pályaudvaron megjelentek a diszszolgálatra kirendelt urak és gróf *Wedel* a német nagykövetség személyzetével. *Ferenc József* király elkísérte a pályaudvarra vendégét. A bucsuzás rendkívül szíves volt. A két uralkodó kezett fogott és kétszer megcsókolta egymást. A pályaudvarra vivő uton a közönség élénk ovációban részesítette az uralkodókat.

NAPIHIREK.

Budapest, szept. 21.

— (Időjárás.) A magas nyomás északkeleten tartózkodik, az alacsony pedig Nyugat-Európát borítja. Európában számottevő esők a Balkánon meg Angliában voltak, egyebütt száraz maradt az idő, a hőmérséklet változása lényegtelen volt.

Hazánkban az idő változóan felhős, nappal enyhé és a szórányosan előfordult csekély esőktől eltekintve, száraz volt.

Jóslat:

Változóan felhős, tulnyomóan száraz és enyhé idő várható.

Hőmérséklet: d. u. 2 óraker + 15° C. fok.

— (Udvari és személyi hírek.) Ő Felsége *Rajner* főherceg tábornagy részére beleegyezését megadta ahhoz, hogy a királyi nagybritanniai Viktória-rend neki adományozott nagykeresztjét elfogadhassa és viselhesse. — Pétervárról jelentik: Báró *Aerenthal* osztrák-magyar nagykövet tegnap este külföldre utazott.

— (A hercegprimás udvarából.) *Vaszary* Kolos biboros hercegprimás *Klinda* Teofil érseki titkárt kanonokká történt kinevezése alkalmából ez állásától felmentette s helyébe *Csárszky* István szentszéki jegyzőt nevezte ki titkárrá. *Csárszky* jelenleg 33 éves.

— (A spanyol anyakirályné és *Mária Terézia* infánsnő, mint Bécsből jelentik, délelőtt fél 9 óraker Párisba utaztak. Elutazásukkor megjelentek a nyugoti pályaudvaron Ő Felsége, *Rajner* és *Jenő* főhercegek, a spanyol nagykövet és az osztrák-magyar madridi nagykövet. Ő Felsége szívélyesen bucsuzott el az anyakirálynétól és leányától. A spanyol anyakirályné, *Mária Terézia* infánsnő és *Jenő* főherceg tegnap délután látogatást akartak tenni a német császárnál, azonban nem találtak otthon és hátrahagyták névjegyüket.

— (Nemesi előnév.) A király *Borhy* György gyönyösi lakos földbirtokos és törvényes utódainak, régi magyar nemességük épségben tartása mellett a *borhi* előnevet, *Sorsich* Béla honvédelezredes és törvényes utódainak, régi nemességük épségben tartása mellett a *seperini* előnevet díjmentesen adományozta.

— (Vasárnapi munkaszünet katonáknál.) A «Militär-Verordnungsblatt» közli, hogy a gyalogcsapatok részére október elsejével új gyakorlati szabályzat lép életbe, továbbá, hogy vasár- és ünnepnapokon a tisztok és legénység teljes munkaszünetet élveznek. Kivételt tesznek ez alól a következő esetek: el nem odázható szolgálatt, nagyobb hadgyakorlatoknál a marsok, készenlét és a katonák asszisztálása.

— (A kassai Rákóczi-kiállítás bezárása.) Tegnap, vasárnap délelőtt 10 óraker volt a Rákóczi-ereklye-kiállítás ünnepies bezárása. A városháza nagyterme, ahol a bezárás ünnepélye lefolyt, teljesen megtelt előkelő és díszes közönséggel. Jelen voltak az ujonnan megalakult országos magyar szövetség tagjai gróf *Esterházy* Kálmán elnöke alatt teljes számmal, köztük gróf *Zichy* Jenő, *Jancsó* Benedek stb., továbbá Kassa város előkelősége és díszes hölgyközönség. A bezáró beszédet *Takács* Menyhért prépost prelátus, a kiállítás bizottságának díszelnöke tartott, melyből kivesszük a következő érdekes adatokat:

Az összes bevétel szeptember 19-éig 18.026 korona. A kiállítás látogatóinak száma kitesz szeptember 19-éig 32.773 lelket. A kiállítás erkölcsi sikere az is, hogy ennek nyomán a Rákóczi-szobor ügye előbbre jutott. A szobor alapját megvetette a kuruc Kassa városa, megkérte ezt ez ideig a lelkes magyar közönség. A Rákóczi-kiállítás rendező bizottsága nem találja munkáját befejezettnek, hanem át fog alakulni szobor-bizottsággá és társul fog szegődni a városi hivatalnokok kebelében működő Rákóczi-szoborbizottsághoz és ezzel karöltve fogja a

a szobor ügyét előbbre vinni. Beszédét következő szavakkal fejezte be:

Hogy a kiállítás sikerült, az minden bizonynyal elsősorban a kiállítás anyagának köszönhető. A kiállítás végrehajtó-bizottsága nevében mondok hálás köszönetet a kiállítóknak. Hogy az ereklyék hozzánk jutottak és nagy történelmi tudással, művészi érzékkel csoportosították, hogy az egész nemzet megértette, hogy a kiállítás nem politikai célzatu, hanem kultur-intézmény, erre a nagy feladatra hazánk legjobbjainak egyike, gróf *Zichy* Jenő vállalkozott. (Lelkes éljenzés.) Tisztelt ünneplő közönség! Gróf *Zichy* Jenő megtalálta a módokat, melyekkel oly munkásokat vonzhatott maga mellé, akik a kiállítás elrendezésénél nagy segítségére voltak. Ezek között van első sorban *Mihalik* József, a kassai muzeum érdekes igazgatója. (Felkiáltások: Eljen Mihalik!) A kiállítás végrehajtó-bizottsága, intézősége, titkári és jegyzői kara és buzgó pénztárosa és általában mindenki, aki működött teljes hazafias lelkiismerettel teljesítette nehéz feladatát, elismerést csupán hazafias lelkekben keresvén és találván. Aldja meg őket ezért a magyarok istene!

Tisztelt ünneplő közönség! Hogy a kiállításnak állandó nyoma maradjon, hogy annak emlékei el ne veszzenek, arról nekünk kötelességünk gondoskodni. A kiállítóknak és a kiállításban buzgólkodnak egy szerény oklevéllel akarjuk kifejezni emlékezésünket, Hiszszük, hogy azok az oklevelet hiven fogják megőrizni. Ezenfelül elhatároztuk, hogy a kiállítás történetét megiradjuk részben *Thaly* Kálmánnal, a Rákóczi-kor ezen buzgó és tehetséges írójával, aki Kassa szerepét fogja megírni a Rákóczi-korban, részben a kiállítás titkári karával, akik a kiállítás történetét fogják megírni. Midőn hazafias köszönetemet fejezem ki Kassa város nemes közönségének, a kiállítóknak és mindazoknak, akik a kiállításban résztvettek, a kassai Rákóczi ereklye-kiállítást hivatalosan berekesztem.

E beszéd után gróf *Zichy* Jenő emelkedett fel szólásra és kiemelvén *Takács* Menyhért érdemeit, a kiállításnak körülbelül 6000 korona tiszta jövedelmét újabb adományával 10.000 koronára egészítette ki, ami a Rákóczi-szoboralap javára jut. A közönség a hazafias adakozásért *Zichy* lelkesen megjelenezte. Ezzel az ülés véget ért. A szép számmal jelenvolt közönség ülés után a Rákóczi-kiállítás területére vonult ki.

— (Nagy vihar Velencében.) A lagunák városára olyan vihar ereszkedett tegnapelőtt, aminő husz esztendő óta nem tombolt. A vihar hirtelen támadt s mindjárt az első pillanatban ezernyi ablaküveg hullt csörömpölve cserepekben az utca kövére, a háztetőről cserép- és paladaraboknak valóságos zápora zuhogott alá. A lagunák csöndjét ijedt sikoltozás lár-mája verte föl. Akiket a vizen talált a szélroham, életveszedelemben jutottak. Nemcsak a gondolatok, hanem a nagy kanálison közlekedő kis gőzhajók, a vaporettók se bírtak a vihar erejével, amely kényérelkedvére hányta őket ide-oda. Kikötmi teljességgel lehetetlen volt. Két kis gőzhajót a kikötőhidtól sodort el a vihar. A hajókon levő nők közül egész csomó elájult. Egy óra hosszat tartott a viharok ez a rémületes tombolása. Hat óra tájban az orkán kissé megcsöndesedett, a hajók, gondolák kiköthettek.

— (Tüntetés Tisza István ellen.) *Nagyváradról* írják nekünk, hogy ott a tegnapi vasárnap délutáni lövészverseny gróf *Tisza* István ellen rendezett nagy tüntetéssel végződött. A mezei gazdák versenye volt az utolsó szám. A versenyigazgatóság, amelynek elnöke gróf *Tisza* István, a nyertest érvénytelenítette. Ez nagy felháborodást keltett. Szidták a verseny-bírótságot, amire gróf *Tisza* István az emelvénnyről hangosan lekiáltott:

— Az ítéletet nem változtatjuk meg, aki szidja a bíróságot, azt letartóztatom.

A felháborodás erre még jobban kitört, gróf *Tisza* István és családja kocsira ülve, behajtottak a városba. A földühödött tömeg utánuk rohant, utközben mindenütt szidalmazták, több helyen kövekkel dobálták a Tisza-fogatot. Este a Tisza-ház ablakait bevették.

— (Tüvész Tisza-Becsén.) Lapunk más helyén megirtuk, hogy a szatmármegyei függetlenségi párt rendezésében tegnap vasárnap Tisza-Becsén nagyszabású Rákóczi-ünnepélyt rendeztek. Az ünnepség befejezése lampionos körmenet volt. A lampionoktól s a fáklyáktól még eddig megállapítatlan módon tűz ütött ki, mely az óriási szélben rémületes gyorsan harapódzott s éjjeli tizenkét óráig husz ház leégett.

— (Ipariskolák egyenrangúsítása.) A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a kultuszminiszterrel egyetértőleg valamennyi törvényhatósághoz kibocsátott körrendeletében az állami felső ipariskolákat és a budapesti állami felső építő ipariskolát oly intézeteknek jelentette ki, melyek az egyévi önkéntességi kedvezmény tekintetében, valamint az 1883. I. törvénycikkben meghatározott köz-

tisztviselői minősítés szempontjából kijelölendő állásokra nézve a törvényes minősítés tekintetében a középiskolák, nevezetesen a főgimnáziumok és főreáliskolák végzettségével egyenlő rangoknak tekintendők és ennél fogva a középiskolákkal egyenrangú tanintézetek közé sorozhatók.

— (Kossuth Hund.) *Zalaegerszegről* írják: Egy tapolcai kereskedő a napokban öt kosár szőlőt küldött mutatóba idej természetéből egy bécsi cégnek, amelyvel már évek óta összeköttetésben áll. A szőlőt azonban a bécsi cég a szállító levélre irt következő szavakkal küldte vissza: „*Von Kossuth Hund kaufen wir gar nichts!*” Es mi jó „Kossuth-Hund»-ok mégis keressük, vesszük az osztrák portékákat. Pedig ha mi is így bálnánk el az osztrák gyárosokkal és kereskedőkkel, bizonyosan nem mi huzzók a rövidébet.

— (A baka levele a királyhoz.) *Temesvárról* jelentik az alábbi esetet, amely különös világban tünteti fel a magyar postát. A Temesvárott állomásozó 29-ik gyalogezred egy katonája, elkeseredve a kemény szolgálat és egyéb sok baja fölött, panaszát írásba tette és naivságában elküldte ahhoz, akitől leginkább várta minden bajának orvoslását — a királyhoz. A magyar királyi postán azonban gyanusnak találták a katona irását. Fogták tehát, felbontották, elolvasták és elküldték a térparancsnokságnak. Ha ez igaz, úgy nem másról van szó, mint a cabinet noir feléledéséről. A magyar postának nincs más kötelessége, sem joga, mint az értékjeggyel ellátott levélnek továbbítása és kézbesítése. Előtte nincs, nem lehet gyanus levél. A szegény huszonkilences bakát valószínűleg példásan meg fogják büntetni. A Dienstreglement szerint 5 nagyot hibázott, amikor az ugynevezett Dienstweg, vagyis a szolgálati ut elkerülésével panaszát nem a napos káplárnak, hanem a legfőbb hadurnak akarta bejelenteni. Ő reá nézve az úgy az „ajncelle» el lesz intézve. De nem lesz elintézve a magyar postára nézve. Erről az intézményünkről, amelyet eddig joggal tartottunk hazafiasnak, semmi sem mossa le a furcsa eljárása ódiáját. Ha ugyan igaz ez a hír.

— (Vérezgő katonák.) Csebi György huszonkét éves kovácssegéd tegnap késő este kedvesével, Török Erzsébettel a VI. tüzérgyakorló téren ment keresztül. Egyszerre elébe toppant két tüzér és két szerkesztő katona, akik a leányt közrefogták és elakarták vonszolni Csebitől. A kovácssegéd természetesen nem hagyta a leányt, amire az egyik katona kardjával végig vágott Csebi fején úgy, hogy a szerencsétlen vértől elborítva, eszméletlenül esett össze. A leányt ezalatt a többi a földre teperte, betömte a száját. A fiatal leány sem hagyta magát, folyton segítségért kiabált, amire rendőr jött elő. Ettől a merénylő katonák elmenekültek. Csebit a mentők részesítették első segítségben. A vérezgő katonákat nyomozzák.

— (Dienes Márton levele.) *Dienes Márton*, a vesztegetés és botrány egyik hőse, mint megirtuk, Amerikában van. Dienes most életjelt adott magáról, levelet irt a tengeren túlról volt szolgájának, *Reichelesz* Adolfnak, amelyből az világlik ki, hogy a jeles férfit nem akar Magyarországgal szakítani. Levele így szól:

„Adolf! Vigye el kérem ezt az idecsatolt levelet a Pannoniába a *Lajosnak*. Es mondja meg neki, hogy erről nem kell másnak szólnia és telekiabálni a kávéházat, hogy tőlem jött levél. En itt vagyok már Amerikában és egészséges vagyok. Persze sokat gondolok haza! Majd legközelebb írok megint magának. Hogy megy a sora? Majd küldök is egy kis segítséget magának, amint lehet. Üdvözlí a volt gazdája.»

— (Megölte a boldogság.) Tragikus eset történt a minap *Gyöngyösön*. *Tóth* Lajos fővárosi kereskedő a menyegzőjét ünnepelte *acs Annuskával*, *acs József* gyöngyösi birtokos leányával. Nagy volt az öröm és a vigasság a lakodalomban. Nemcsak a fiatalok, hanem az öregek is táncra perdültek. A boldog menyasszonnyal egy sorban ropta a csárdást a vőlegénynek nemkülönbön boldog anyja: *Tóthné* is. Csakugy sugárzott az arca a megelégedettségtől. Egyszerre azonban elsápadt s rosszullétről panaszkodott. Majd pár perc múlva összesett és — meghalt. Az orvosok konstatálták, hogy szívszélhűdés érte. Megölte a boldogság.

— (Megkéselt főmérnök.) Az éjszaka Tavy Károly főmérnök József-utca 28. számú lakásán arra ébredt, hogy ablakjának vasredőnyeit döngetik. Néhány részeg ember garázdálkodott az utcán. A főmérnök kimélt az utcára és elparancsolta ablakja alól a garázda részeket. Egyikük azonban a főmérnökhöz ugrott és zsebkésével halántékon szurta. Tavyt veszedelmes sebével a lakásán ápolják, az ismeretlen késelőt nyomozza a rendőrség.

— (Halálos elgázolás.) A Mester-utcában vasárnap délben a 268. számú villamos kocsit elgázolta Kollárits János hat éves iskolás fiát, akit a mentők automobilon szállítottak a Stefánia gyermekóráhozba, ahol a szerencsétlen sulyos sebeibe belehalt.

— (Otször termő körtefa.) *Sárvárról* írják: Egész Sárvár és környéke valóságos bucsut jár *Péntekfaluba*, hogy megsüsdüljön egy körtefát, amely *Kiss* Lajos vendéglős udvarát díszíti. Ritka nevezetessége van ennek a körtefának: ágai az idén ötször borultak virágba s *ötször hoztak termést*. Az akácfa szokta megtenni, hogy némelyik esztendőben kétszer virágzik; *Kiss* Lajos vendéglős fája azonban hatalmasan felülmulja a kétszeres-háromszoros terméseket s páratlanul áll a pomologia történetében.

SZÍNHÁZ.

* A népszínházi cigányverseny. Három napig tart még egészben a cigányverseny, aztán összeül a zsűri, hogy a díjakat megítélje. Szombaton *Horváth* Tóni és *Rácz* Gyula muzsikáltak szép sikerrel. *Blaháné* énekszáma közbejött betegsége miatt elmaradt, helyette *Hegyi* Aranka énekelt el néhány Dankó-nótát viharos tetszés mellett. *Papp* Ferenc népszimfőzeneke dalelőadása következett ezután. A programszám eme pontjának egy izléstelen incidense is volt. Az énekes kíséretére *Lányi* Géza cimbalmos vállalkozott, de csak az alatt a feltétel alatt, ha *Papp* a Dankó-nóták után azt a frisset énekli, hogy „Nincsen több oly cimbalmos, mint a *Lányi* Géza cimbalmos». Más kíséret hirtelen nem tudtak szerezni s így *Papp* kénytelen-kelletlen elfogadta ezt a kényszerhelyzetet. A közönség kedvelően vette tudomásul ezt az izléstelen reklámot s *Porzolt* igazgató *Pósa* Lajos közbelépésére meg is intette ezért *Lányit*.

Vasárnap délután ismét *Papp* Ferenc énekelt s *Oláh* Józsi hangversenyzett. Felvonás közben *G. Kápolnai* Irén énekelt. Este *Bónis* Gyula és losonci *Rácz* Rudi versenyeztek. Az előadás kiemelkedő része *Küry* Klára éneklőadása volt, ki e szezonban most jelent meg először a színpadon.

Egyforma nagy érdeklődéssel mindig teljesen zsúfolt nézőtér mellett folyt le a Népszínház színpadán a „Cigányélet» eddigi egyfolytában tartott 14 előadása s Dankó népszimfőzeneke keretében tartott népdal és cigányzeneverseny fényes diadalát jelenti a magyar népdal kultuszának. Még csak két estén lesz alkalma a Népszínház közönségének a fellépő cigányzenekarok versenyében gyönyörködni. Holnap, kedden ismét nagy zenei meglepetés vár a közönségre: *Sovánka* Nándor nyitrai primás, egy fiatal zenei tehetség fog zenekarával bemutatkozni. *Sovánka* még csak 20 éves, de már 14 éves korában *Benczi* Gyula kiváló zenekarának volt segédprimása. Ugyanekkor vesz részt a versenyen *Hegedüs* Gyula pécsi s *Lakatos* Dani losonci primás zenekara. A cigányverseny utolsó előtti napjának érdekességét növelni fogja, hogy *Komlóssy* Emma népdalokat fog énekelni *Banda* Marci zenekarának kísérete mellett s bemutatkozik e napon *Rácz* Lajos 11 éves szülőhegedüs. Az utolsó versenynapon, szerdán, *Balogh* Bandi kecskeméti s *Szalay* Gyula és *Sági* Pali fővárosi zenekarok rekesztik be az országos cigányversenyt s ugyanekkor bemutatkozik a főváros közönsége előtt *Kiss* Klári, a zeneakadémia végzett növendéke, *Abrányiné* egyik legtehetségesebb tanítványa, ki népdalokat fog énekelni.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Halálra ítelt gyilkos. *Eszékről* táviratozzák: A *mitrovicai* törvényszék *Miatovics* Jován borbélysegédet kötél által való halálra ítélte. *Miatovics* július 13-án éjjel *Karióca* közelében egy csákánnyal agyonverte *Plavics* Jován Lázár cukorkészítőt és kifosztotta. Az elítelt kijelentette, hogy belenyugszik az ítéletbe, azonban védője felebbezett.

— Körözött divatárusnő. Két évvel ezelőtt történt, hogy a nagyvarosi vasuti állomáson *Heppert* Vilmos vasuti málházó perronjegyet követelt egy úrnőtől. Ebből kifolyólag szóváltás kerekedett, amelyet csakhamar egy pár csattanós pofon zaja váltott fel. Az úrnő *Fischer* Linka, belgrádi női divatszalon tulajdonos jobbról-balról hatalmas pofont adott a vasuti málházónak, akit ezenfelül még tolvaj, zsvány, utonálló, gazember kifejezésekkel is illetett. *Heppert* Vilmos vasuti málházó panaszára az ipolysági törvényszék, tekintettel arra, hogy *Heppert*, midőn *Fischer* Linkától a perronjegyet követelte, hivatalos eljárást követett, a gyorskezü úrnő ellen hatóság elleni erőszak büntette és becsületsértés vétsége miatt indította meg az eljárást. Mivel azonban *Fischer* Linka állandóan Belgrádban tartózkodik s így kihallgatható sem volt eddig, a törvényszék elrendelte ellene körözvény kibocsátásával egyidejűleg a vizsgálati fogságot is. A körözvény szerint *Fischer* Linka debreceni születésű 32 éves, hajadon varrónő és belgrádi női divatszalonterem tulajdonos.

— Megszökött sikkasztó. *Lembert* A. Gergely mint gyorsíródíjnok volt alkalmazva a m. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézetnél Budán, *Attila*-utca 10. szám alatt. Ezen minőségében aztán dr. *Istvánfy* Gyula egyetemi tanár intézeti igazgatónak nevére hamisított meghatalmazással és nyugtával ez évi július hó 18-án felveit a szőlőművelés céljaira a m. kir. földművelésügyi miniszter által kiutaltványozott összegből 20.000 koronát s megszökött. Hiábavaló volt a legszorgosabb nyomozat, a sikkasztó díjnokot kézrekeríteni nem lehetett. Megnehezíti *Lembert* elfogatását az a körülmény is, hogy a megszökött sikkasztó a magyar nyelven kívül beszéli a német, olasz s az angol nyelveket s ilyen nyelvismerettel igen könnyen boldogulhatott menekülő útjában. A budapesti kir. ügyészség által kibocsátott köröző levél szerint *Lembert* A. Gergely 24 éves, odesszai (oroszsországi) születésű, előbb unit. ref., utóbb izraelita vallású, nőtlen gyorsíró díjnok, kinek testalkata nyulánk, magassága 278 centiméter, homloka magas, haja fekete felfelé fésült, bajusza kissé fekete, nyiroit, szeme szürös, szemöldöke fekete erős, arca barna, hosszukás, fogai épek, orra kissé hajlott, beszél magyarul, németül, olaszul és kevéssé angolul. Különös ismertető jelei: homloka baloldalán felfelé fésült fekete sűrű hajban pedig zuzódás nyoma látható. A budapesti kir. ügyészség a sikkasztó letartóztatását kéri.

SPORT.

× Bécsi futtatások. Verőfényes szép őszi időben és nagy közönség jelenlétében futották tegnap a bécsi szeptemberi meeting legérdekesebb futamát, a *Jubileumi* díjat. Méltó befejezése volt a Jubileumi díj a meglepetésekben oly gazdag meetingnek, mert ezt is olyan lö nyerte meg *Vaga*-ban, melyre a legmegátalkodottabb kontremindörök sem mertek gondolni. *Vaga* után a hü *Nunquam dormio* lett második a másik *Springer*-ló, *Elpenor* előtt, míg a favorit *Cipész* a negyedik helyre szorult. A többi verseny jobban sikerült, mint az előző napokon s az eredmények következők voltak:

Vasárnap.

I. *Háromévesek gátversenye*. Handikap. Díj 3000 korona. Táv. 2400 méter. *Krausz* L. *Vadoncz*-a (lov. *Barker*) első, *Olive* második, *Lehel* harmadik. Futott még: *Orbián*, *Sanyi*, *Rosoglió*, *Majoránna*, *Luftschifferin*, *Mirage*, *Lator* II., *Bálint*. Tot. 10 : 26. Helyre 50 : 79, 90 és 200.

II. *Kétévesek eladőversenye*. Díj 2000 korona. Táv. 900 méter. *Teleki* J. *Medve Jankó*-ja (lov. *Lewis*) első, *Rother* bon második, *Prognose* harma-

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. Egger Leó, Váci-körút 17., Török József, Király-utca és *Andrássy*-ut, *Karischmaroff* A., Népszínházzal szemben, *Fodor* J. Sas-drogueria, *Kerepesi*-ut, *Gara* és *Roih*, *József*-körút 74., *Fodor* Márton, VII., *Király*-utca 41. és *Váci*-körút 10., *Molnár* és *Moser*, *Koronaherceg*-u., *Neruda* Nándor, *Kossuth* Lajos-utca, *Szécsi* Lajos, *Andrássy*-ut 78., *Reiner* és *Társ*a, *Buda*, II., *Fő*-utca 12.

dik. Futott még: Rendetlen, Macchiavelli, Rádus, Akarat. Tot. 10 : 107. Helyre 50 : 88, 62 és 83.

III. *Gaga-verseny*. Díj 6000 korona. Táv 1100 méter. Egyedül A. *Hirmondó II.*-je (lov. Lewis) első, Lili második, Parányi harmadik. Futottak még: Bon soir, Talvolta, Barbarossa II. Tot. 10 : 52. Helyre 50 : 96 és 149.

IV. *Jubileum-díj*. 40.000 korona. Táv 2400 méter. Springer G. *Vaga*-ja (lov. Lewis) első, Nunquam dormio második, Elpenor harmadik. Futottak még: Cipész, Orion, Nemes, Pázmán, Vig, Ballada, Llubar. Tot. 10 : 60. Helyre 50 : 305, 222 és 180.

V. *Handikap*. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. Auersperg F. hg. *Latourdic* (lov. Bonta) első, Pro gaiety második, No-good harmadik. Futottak még: Kiss me, Bonanza, Carte blanche, Tubicám, Thibet, Renaissance, Tullia. Tot. 10 : 54. Helyre 50 : 98, 112 és 73.

VI. *Akadémiaverseny*. Handicap. Díj 3000 korona. Táv. 4000 méter. Brachfeld I. *Gyopár*-ja (lov. Slinn) első, Socius második, Mvstery harmadik. Futottak még: Babus, Trompf. Tot. 10 : 75. Helyre 50 : 106 és 59.

VII. *Beaten-handicap*. Díj 2000 korona. Táv. 1100 méter. Dreher A. *Vaduz*-a (lov. Cleminson) első, Semmi második, Bátor harmadik. Futottak még: Thetis, Matador, Csiriz, Partanna. Ordinárius. Tot. 10 : 38. Helyre 50 : 74, 113 és 97.

NYILTÉR. *)

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van **Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.**

Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol

Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Dagóást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Gépkiallítás a Székelyföldön. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület október 10-én és 11-én a székely nép és anyavárosában. Székelyudvarhely *nagy szabású gépkiallítás* rendez, amelyen részt vesznek az ország legelsőrendű gépgyárosai és gépimportőrjei, hogy módot nyújtsanak a tanulni szerető székely népnek a tanulásra és okulásra. A kiállítás kapcsolatosan dr. *Bernát István*, a *Magyar Gazdaszövetség* igazgatója előadást tart a *székely nép hitelviszonyairól*; a működésben levő gépeket ismertetni fogják elsőrendű szakteknitelyek. Az október 9-ig előre jelentkező vendégek elszállásolásáról a rendezőbizottság gondoskodik. Mindenemü felvilágosítással az *Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület* titkári hivatala szolgál.

Vetőmageladás. Darányi földművelésügyi miniszter a *Torontálmegyei Gazdasági Egyesület* fölterjesztésére rendeletet adott ki, amelyben utasítja a gazdasági akadémia, gazdasági tanintézetek igazgatóságát, hogy az intézetek birtokainak terméséből az alábbi feltételek mellett vetőmagvakat adhatnak el: 1. Egy gazdának egy és ugyanazon gabonanemből 100 métermázsáig, egyéb vetőmagvakból 10 métermázsáig terjedő mennyiség adható el, 2. az eladási árakat Kisbérre és Bábolnára a győri, Gödöllőre és Mezőhegyesre a budapesti, végül Fogarasra nézve a fogarasi piacon jegyzett árak alapján állapítják meg úgy azonban, hogy a piaci árból szállítási költségre Kisbérre és

Bábolnán 40, Gödöllőn 30, Mezőhegyesen 100 fillér métermázsánként levonatik, 3. a vásárolt vetőmag kizárólag csak vetésre fordítható, miért csak az kaphat, aki községi bizonyítvánnyal igazolja, hogy vetőmagra szüksége van.

A filloxéra. A szőlőbogár jelenléte miatt a földművelésügyi miniszter *Torda-Aranyos* vármegyében Várfalva községe, *Sopron* vármegyében Hegykő, Bánfalva, Lajtaszentmiklós, Endréd, Und, Káptalanvis és Völcei községek, *Nyitra* vármegyében Ersekújvár r. t. városa, *Pest-Pilis-Solt-Kiskun* vármegyében Abony községe, végül *Bars* vármegyében Vesic és Mankóc községek határait zár alá helyezte.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Ma elkelt 30.000 mm. szilárdan tartott áron.

Készárúzet.

Buza:

Tiszavidéki: 200 mm. 82 k. 8.— korona, 200 mm. 82 k. 8.— korona, 400 mm. 81 k. 8.— korona, 600 mm. 81-3 k. 7.95 korona, 100 mm. 81 k. 7.92-5 korona, 100 mm. 80 k. 7.97-5 korona, 100 mm. 80 k. 7.87-5 korona, 1000 mm. 80 k. 7.95-5 korona, 100 mm. 80-4 k. 7.95 korona, 100 mm. 80 k. 7.95 korona, 1800 mm. 80 k. 7.92 korona, 1000 mm. 80 k. 7.90 korona, 1250 mm. 80 k. 7.87-5 korona, 100 mm. 80 k. 7.77-5 korona, 100 mm. 79-5 k. 7.77-5 korona, 100 mm. 79-7 k. 7.75 korona, 100 mm. 79-8 k. 7.75 korona, 150 mm. 79-5 k. 7.85 korona, 300 mm. 79-5 k. 7.95 korona, 500 mm. 79-5 k. 7.80 korona, 800 mm. 79 k. 7.80 korona, 100 mm. 79-5 k. 7.87 korona, 150 mm. 79-5 k. 7.85 korona, 300 mm. 79-5 k. 7-77-5 korona, 100 mm. 79 k. 7.70 korona, 200 mm. 79 k. 7.87-5 korona, 200 mm. 78-7 k. 7.80 korona, 3600 mm. 78-5 k. 7.85 korona, 200 mm. 78-7 k. 7.80 korona, 100 mm. 78-8 k. 7.75 korona, 100 mm. 79-7 k. 7.75 korona, 100 mm. 78 k. 7.70 korona, 100 mm. 77-5 k. 7.65 korona, 250 mm. 73-5 k. 7-45 korona.

H.-M.-Vásárhelyi: 3000 mm. 79-5 k. 7.90 korona, *Bihari*: 150 mm. 79 k. 7.70 korona.

Fejérmegyei: 1052 mm. 76-8 k. 7.60 korona, 1490 mm. 76-5 k. 5.6 korona.

Pestmezevidéki: 800 mm. 76 k. 7.95 korona, 400 mm. 80 k. 7.85 korona, 200 mm. 81 k. 7-85 korona, 100 mm. 80-5 k. 7.77-5 korona, 900 mm. 81 k. 7.87-5 korona, 200 mm. 80 k. 7.85 korona, 200 mm. 79-5 k. 7.87-5 korona, 100 mm. 79-5 k. 7.75 korona, 400 mm. 79 k. 7.75 korona, 1100 mm. 78 k. 7.77-5 korona, 300 mm. 78 k. 7.67-5 korona, 100 mm. 78 k. 7.65 korona, 100 mm. 77-5 k. 7.65 korona, 100 mm. 76-5 k. 7.67-5 korona, 450 mm. 75 k. 7.55 korona, 300 mm. 76 k. 7.65 korona.

Bánsági: 1770 mm. 77-5 k. 7.72 korona, 4000 mm. 77-5 k. 7.60 korona.

Adai: 2500 mm. 77-5 k. 7.77-5 korona.

Okánizsai: 1000 mm. 77-5 k. 7.77-5 korona.

Bácsföldvári: 4400 mm. 78-2 k. 7.77-5 korona.

Tiszaföldvári: 3800 mm. 77-5 k. 7.72-5 korona.

Tiszaómagyarországi: 400 mm. 77-5 k. 7.65 korona, 450 mm. 75 k. 7.55 korona.

Dunai: 1500 mm. 76-5 k. 7.55 korona.

Pancsovai: 3000 mm. 75 k. 7.35 korona.

Rozs: 600 mm. 6.35 korona, 150 mm. 6.32-5 korona, 150 mm. 6.20 korona, 450 mm. 6.10 korona, 100 mm. 6.15 korona, 300 mm. 6.15 korona, 400 mm. 6.15 korona.

Arpa: 1000 mm. 5.52-5 korona, 200 mm. 5.55 korona, 100 mm. 5.55 korona, 700 mm. 5.45 korona.

Köles: 100 mm. 5.55 korona.

Zab: 100 mm. 5.72-5 korona.

Tengeri: 200 mm. 6.25 korona.

Érték-tőzsde.

Az előtőzsdén az irányzat tartott maradt. Délben gróf *Khuen* miniszterelnökségének hírére az irányzat gyengült. A járadékpiacon azonban szilárd maradt.

Az előtőzsdén jegyeztek

Osztrák hitel	637.50	637.50	637.50	—
Magyar hitel	698	696.50	697.50	—
4% koronajáradék	96.80	96.40	96.40	—
Jelzálogbank részv.	499.50	499.50	—	—
Rimamurányi	443	443	443	—
Allamvasut	640.25	641.50	641.50	—
Városi villamos	296	296	296	—
Budapesti Közut	583.50	583.50	—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	636.25	637.75	—	—
Magyar hitelrészv.	697	—	—	—
4% koronajáradék	96.40	—	—	—
Jelzálogbank részv.	499.50	—	—	—
Rimamurányi	443	—	—	—
Allamvasut	641	—	—	—
Városi villamos	296	—	—	—
Budapesti Közut	583.50	—	—	—

REGÉNY-CSARNOK.

A trombitás lova.

Irta: Halévy Lajos.

Franciából fordította: Hajdu József.

E lovaknak semmi jelentőséget sem kölcsönzött; Brutus azonban minden esetre valami nem mindennapi állat volt és vágytam mielőbb vele egy próbaloaglást tenni a szabadban. Könnyen lehetett nyergelni, zabolázni és megülni, mint olyan lovat, mely hivatását alaposan érti, szóval igen jól jöttünk ki egymással.

Nyugodt, méltóságteljes léptekkel és kissé feszés tartással ballagott előre, mihelyt azonban a gyeplőt egy kissé neki eresztettem, kíváncságom szerint ment, gyorsan és feltűnő könnyedséggel, miközben fejét szügyére hajtá és a zablát nagy zajjal nyaldosta. Egy ideig pedig meglassítá lépteit, miközben lábait magasra emelte és patkóit nagy szabályossággal a földre sülyeszté.

— Látom már, gondolám magamban, én valami öreg iskolázot lovassági lovat vettem meg és nem tudom, hogy fogom-e a nyolc napi vadászatra alkalmazhatni.

Szándékomban volt megfordulni és haza lovalogni, miután gondolám, Brutusnak tulajdonságait teljesen kiismertem, amint az erdőségben 20 lépésnyi távolságra puskaelövés dördült el. Egyik erdőőrömmek a műve volt, aki egy szép fajdkaszt lött le, amiért is nőmtől mihamar egy szép ajándékot kapott.

Én akkor éppen egy tisztás közepén voltam, mely mintegy 5—6 méter átmérőjű térséget foglalt el és amelyből különböző irányban hat hosszú sétány indult ki. Amint Brutus a lövést hallotta, mindjárt fülelni kezd és erősen szaglászni. Egészen elálmélkodtam, amidőn a lovat ily helyzetben találtam. Gondolám, hogy Brutusnak, miután fiatal korában kitűnő kiképzetésben részesült, derék katonalónak kell lennie, amely a puskaropogás és ágyudörrenéshez egyáltalában szokva van. Magsarkantyuztam tehát lovat, hogy előre hatoljon, de hiába Brutus csak nem mozgott; két ízben is megrugom erősen a lábaimmal, de mintha csak a földhöz ragadt volna; majd előveszem a korbácsot; az eredmény ugyanaz. Megkísérlem a lovat hátrahatolni, jobbra és baira vezetni anélkül azonban, hogy a legesekélyebb mozgást is előidézhettem volna nála. Brutus megállott ott, mintha meg volna kövülve és mégis — ne nevéssen ki és higgye el, hogy elbeszélésem teljesen való — valahányszor kísérletet tettem, hogy a lovat előre toljam, fejét felém forgatá és tekintete kétségkívül türelmetlenséget és csodálkozást árult el. Világos volt, hogy köztem és a ló között valami félreértésnek kell lennie; szemeiből azt olvastam ki és Brutus egész határozottsággal, mintha azt látzott volna nekem mondani:

— Én ló, megteszem kötelességemet és te lovas vagy az, ki nem teszi meg azt, amit tennie kellene.

Igen bosszus és zavarodott voltam. Minő különös lovat — mondám magamban — vettem én Cherinél és miért bámul meg engem olyan sajátos módon? Más súlyosabb eszökhöz kellett most nyulnom s amint egy kemény ostorcsapást akarok Brutusra reámérni, hirtelen elhangzott a második lövés. Ekkor a ló hirtelen egy ugrást tesz; e kedvező körülményt előnyösen fel akarám használni különféle módon, hogy egyszer már ultra kelhessek. Reményemben azonban nagyon csalódtam, mert az ugrás után még konokabb lett. Ekkor dühöm tetőpontra hágott és az ostor nyél került sorra, melylyel hatalmas csapásokat mértem reá. De most már Brutus is elvesztette türelmét és azon a helyen, hol oly kérélhetetlen ellenállást tanusított, elszántan védelmezni kezdte magát.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék flu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerű megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 102

SZINHÁZAK.

Kedd, 1903. szeptember hó 22-én.

M. kir. Operaház.

Az álarcos bál.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzte Verdi. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

A nők barátja.

Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.

Komlósi Emma, Rácz Lajos 11 éves szólóhegedűs felvétél:

Cigányélet.

Eredeti népszimű 3 felvonásban. Dalokkal és táncal. Irta és zenéjét szerzte Dankó Pista. Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház.

A korbács.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Hennequin és Bilhaud. Fordította: Molnár Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.

A drótos tót.

Nagy operett előjátékkal 3 felvonásban. Irta Leon Viktor. Zenéjét szerzte Lehár Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Szerbia.

160 színesen vetített képpel és 20 mozgófényképpel. Irta Strausz Adolf dr. Kezdeté fél 8 órakor.

Fővárosi nyári színház.

Tour de main.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta Mocsáry Béla. Utána:

Szép Galathea.

Operette 1 felvonásban. Kezdeté fél 8 órakor.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.

MA, MEGNYITÓ-DISZELŐADÁS.

11 órakor! !! Előszőr!! 11 órakor!

Egy szenzációs per.

Bohózat. Irta Caprice.

Ezt megelőzi:

ÉJJEL A KASZÁRNYÁBAN.

Bohózat. Irta: Öreg baka.

A remek télikertben reggeli 5 óráig **Munczy Lajos** zenekara hangversenyez.

Schoffola Ernő

A ruggyantagártás meghonosítója Budapest, VI., Andrásy-ut 2
Legjobb minőségű gummitömlők kerti feoskendezésre árjegyzék ingyen.

Eladó birtok.

Alsófehérmegyében fekvő Kissolyos községében levő 78 hold tagosított birtok hozzátartozó lakház és gazdasági épületekkel ellátott belsővel együtt. Értekezhetni lehet alólírottánál, Nagyenyeden.

169

Polgár Lajos.

Magyar üvegbiztosító-társaság

Budapest, Váci-körút 31. sz.

biztosít tükör-üvegtáblákat portálékban, üvegtételeket egész építményeknél, a legolcsóbb díjak és a legpontosabb leszámítás mellett. Több évre szóló biztosításnál tetemes kedvezmények. Elvállal szállítási biztosításokat is. Ügyes ügyzők kerestetnek. 10

Magy. kir. államvasutak.

188.213/903—C/II. szám.

Hirdetmény.

Rajna-westfáli-osztrák-magyar vasúti kötelék.

(Díjzabási pótlék életbeléptetése.)

A fenti kötelék forgalomban 1901. évi november hó 1-től II. rész, I. füzet (közös füzet) című díjzabáshoz 1903. évi október hó 1-én a II. pótlék lép életbe, mely a külön határozmányok módosításán kívül egyéb kiegészítéseket stb. tartalmaz.

Ezen pótlék a részes vasutaknál 12 filléért megszerzhető.

Budapest, 1903 szeptember hó.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Werndl-fegyverek

katonai puskaművesek által kipróbálva legjobb állapotban

Gyalogsági fegyver	K 5.—	7.—	10.—
Rövid gyalogsági fegyver	K 8.—	12.—	15.—
Lovassági karabély egészen új	K 25.—	30.—	40.—
Töltények darabja	K —, 10 —, 10 —, 10 —		
Fegyverszij darabja	K 1.—	2.—	3.—
Szurony hüvellyel darabja	K —,60	1.—	1.50
Lefauchaux revolver	K 4.—	6.—	8.—
Buldog revolver	K 6.—	8.—	10.—

Fegyvereinkért jótállást vállalunk. 76

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udv. szállítók egyenruházati intézete Budapest, IV. Váci-utca 33. sz.

Törlesztéses

kölcsönt!

Földbirtokra, házakra 4-6% mellett (töketörlesztéssel együtt) az érték 70%-ig. Közhivatalnokoknak 15 évi törlesztésre személyhitelt kezessé nélkül katonai házassági óvadékra, továbbá minden hitelképes egyének leggyorsabb és diszkrét lebonyolítás mellett kiesszközöl. (Válaszbélyeg.)

Mellinger Oszkár

BUDAPEST, 148
IV., Ujvilág-utca 33. szám.

Hirdetéseket

felvesz a

„Magyarság”

kiadóhivatala

Szentkirályi-u. 28.

és fiók-kiadóhivatala

VIII., Kerepesi-ut 29. sz.

Balaton csarnok

V. Vadasz- és Hajnal-u. sarok.

Saját épületében **kávéház és szálloda**

ma megnyit ujjonnan átalakítva. Naponta kitűnő cigányzene. Szálloda-szobák 3 korona. Ker. utasoknak 20% engedmény. Tisztelettel

157

Veszprémi Steiner Sándor.

Lovogrin!

A világ legjobb amerikai hajvize, hajkihullás ellen, egyszerűs mind a legjobb hajnövesztő szer, ami mindent felülmul, mi eddig létezett. — Nagy üveg 5 kor., kis üveg 2 kor. Ugyanilyen hatású amerikai Lovogrin-szappan hajnövesztő 1 kor., Lovogrin-szappan májfojt és szeplő ellen 1 korona. 142

Főraktár: **BECK A. ALBERT**

illatszerraktárában

V. ker., Sétatér-u. 5. (A Lipótvárosi szállodában)

Kézimunkák

s anyagok legjobban kaphatók CZAMRA RÓBERT, Budapest, IV., Zsibárus-utca 5. sz. Egyedüli kézmunka-üzlet, mely művészi irányra súlyt fektet, különlegesség magyar stílus rajzok s aplikációkban. Mindennemű hímzőszövetek, kötő- és horgoló-anyagok dus választékban. Iskoláknak 10% árengedmény. Vidékre minták bérmentre. 165

Uj gyógymód! * Uj gyógymód!

Betegeknek legjobban ajánlhatjuk

Dr. MITZGER hirneves intézetét

Budapest, VI., Teréz-körút 44., I. em.

Egyedüli intézet, hol a legelhanyagoltabb betegségek, bőr-, ideg-, vér-, ideggyengeség, csuszos, reumatikus és belső kronikus betegségek a 122

Kataphorese

csodás uj gyógymód által oly lelkiismeretes alaposággal és tökéletes biztonsággal gyógykezelteknek, hogy a tisztelt díj teljes gyógyulás után is fizethető. Ezen áldásos gyógymódot, hogy szegényebb sorsuak is igénybe vehessék, a kik kétszeresen vannak egészségükre szorulva, az intézet naponként 8-9-ig d. e. teljesen ingyen rendel. Ünnepe- és vasárnap d. e. 8-12, d. u. 2-4-ig. Levelekre díjtalanul válaszolnak.

Kacagató székelyhistoriák

„GOBESAGOK” II. KIADÁS

Postaköltséggel együtt 1K. 40f. ért
küldi: PETERFY TAMÁS BUDAPEST, Körtől

90 kr. Minden órajavítás arany, ezüst és drágakő beváltás a legmagasabb árban Schiller Izsó IV., Királyi Pál-utca 12. sz.

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körút 2. szám. a. Elismert legjobb harisnyák.

Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak.

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarorság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközlésekre ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudatkozó a szükséges válaszbélyegyet beküldi. Ha valaki körülmenyesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyegen felül még 40 fillér küldendő.

Pénzkölcsön

Budapesti házak, házfészek II-ik és III-ik tételére, telkekre, környékbeli ingatlanokra, convertálások: 8 nap alatt. — Személyhitel magasabbrangú tisztviselőknél, katonatiszteknek, kereskedőknek 3 nap alatt. — Központi Hitelforgalmi Intézet VII., Akácfa-utca 10.

STEIN S.

szíjgyártó és nyergesem.
BUDAPEST, V., Váci-körút 56
Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, valamint tűzőtő-felszerelési és technikai bormunkákat. — Javítások pontosan eszközöltetnek.

Művészies munka!

KLEIN ADOLF

férfi-szabó üzletében
Budapest, VI., Dessoiffy-u. 23.
„Munkácsi”-hoz.

Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 frttól feljebb gyapjuszövet maradékból. Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. Kivánatra mintákat küldök. Akadémiai szabászat szerint. Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Weiner és Grünbaum cs. és kir. udv. szabóknál szereztem.

Licht Mór

uri- és női cipésmester
Budapest, Váci-körút 55.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkből a legolcsóbb árban. Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltetnek.

Egy villa

szabad kézből eladó Rákosszent-Mihály, Lajos-u. 396.

WEISZ JÓNÁS

órá- és ékszer-üzlet

Budapest, VI., Váci-körút 53.
Olcsó jó és pontos kiszolgálás. Három évi jótállás. Nagy választék inga-, zseb- és fali-órákban. Javítások házról és házhoz szállítatnak.

1 forint

heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Divatos bicikli

15 frttól feljebb, ugyanott bicikli alkatrészek féláron kaphatók. VIII., Dobozi-u. 21. órásnál.

Zenedét végzett

zongora tanítónő ajánlkozik órák adására mérsékelt díjazásért Mária-u. 5., II. 29.

3 métermázsza

lépésmézet eladok. Ajánlatok Huszár Károly tanítóhoz intézendők Bel-Füredre (Tolnán).

Domonkos Lajos

uri és női cipész meter

Budapest, Teréz-körút 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkből a legolcsóbb árban. — Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltetnek.

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló könyvelő, Erzsébet-körút 58, kiképez felöltöket a magas m. kir. minisztérium engedélye alapján az egyszerű és kettős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbelileg sajtíthatják el a könyvvitelt.

Hasmenést

kis gyermekeknek és felnőtteknek megszüntető Sztraka-féle Tannincsokladé. Kapható gyógytárakban 40 fill.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

SZELLŐ R.

saját készítményű uri-, női- és gyermek cipő-raktára
Budapest, Csömöri-ut 12. sz.
(Keleti pályaudvarral szemben.)
Mértékszerű megrendelések pontosan készítettnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. Javítások elfogadtatnak.

DRESZMANN KAROLY

BUDAPEST

borotva homorú-köszörűlde villanyerővel. — Különleges-ségi üzlet horbély- és fodrászati-cikkekből. — Nagy raktár angol és svéd borotvákban. — Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Csinosan butorozott

szoba két urnak azonnal kiadó. VIII., Agteleki-utca 2-ik szám, II. em. ajtó 10.

Átadó lakás.

A Ferencvároshoz egy két utcai szobából és egy konyhából álló — lakás elutazás miatt nagyon jutányos feltételek mellett átadó. Ertekezhetni Páva-u. 37. sz. alatt a ház mesternél.

Alapos oktatást

a francia-, angol-, olasz-, magyar- és német-nyelvben (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. Kitűnő referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. aító.

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adósság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamattal a tőke is förtészve lesz s adós hármikor felmondhat, a pénzintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon

Grünfeld S.-hez
Budapest, Király-u. 23. sz.

Angol férfi- és gyermekruha-áruház.

Olcsó, szolid árak, pontos kiszolgálás.

Aszódi S. és Társa

férfiszabó-mester

VIII., Kerepesi-ut 41. szám

(Adria-szálló épület).

Nagy választékú raktár angol és francia divat-kelmékben. Mérték szerinti megrendelések az általánosan elismert 14 frt árakban a legújabb divat-kelmékből készítettnek. — Kivánatra mintákat és mértékvételi utasítás bérmentve.

— Alapított 1854. évben. —

Ablakvédő-, faredő- és redőnytengely-gyár.

KALLAB V. Ruth József utóda

BÉCS

XVII., Hernalser Hauptstrasse Nr. 52.

XVII., Bergsteiggasse Nr. 28.

Arjegyzék kívánatra ingyen küldetk.

HATSCHEK ARTHUR

Budapest, IV. kerület, Muzeum-körút 21. sz.

látészorozati és fényképezőgépek és kellékek szaküzlete.

Különlegességekben dúsz választék jutányos árak mellett.

E lap olvasói 10% árkedvezményben részesülnek.

4%-os törlesztéses készpénzkölcsönt

20, 30, 40, 50 vagy 65 évi tőkekamat-törlesztésére földbirtokra és nagyobb városi bérházakra budapesti és környékbeli házak, telkek II-ik és III-ik tételére 5%-7% kamattal. Dragább tartozásoknak magasabb convertálását, személyhitelt katonatiszteknek, papoknak, köztisztviselőknél, birtokosoknak, kereskedőknek. Készpénznek és javadalmakra olcsó kölcsönöket birtokok adás-vételét, parcelázásokat stb. a legkülönösebb feltételekkel, szakszerűen és gyorsan lebonyolítja a

KÖZPONTI HITELFORGALMI INTÉZET

Budapest, VII., Akácfa-utca 10. szám.

Beküldendő telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokliv, felvilágosításra pedig válaszbélyeg. Közzétettéknél Bécs-, Temes-, Torontál-, Arad-, Csanád és Pestmegyekben szép lövedelem.

Eddig nem létezett, páratlan a maga nemében a REKORD

műintézet szövetkezet, mely hazai szegénysorsu akadémia-művészekből alakult és céljuk a nagyközönségnek alkalmat nyújtani igazán művészi munkák olcsó beszerzésére, vállalkozók és ügynők kizárásával. Kérjük a n. é. közönség b. pártfogását, mert ez által alkalmat nyújt, az elnyomott művészeknek pályájuk folytatására. Jó munkáért mindenkor kezességet vállalunk bármely rossz fénykép után.

Árak minden utánfizetés nélkül.

Színes képek:

Életnagyságu krétarajzok v. nagyítások papírkérettel együtt ... 3 K.
Életnagyságu pasztellfestmény papírkérettel együtt ... 6 K.
Életnagyságu olajfestmény ... 10 K.

Vidékre utánvétellel minden kép után 1 korona csomagolási díj fizetendő.

Müterem:
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

!! Központi szőnyegtelep vezet !!

Csakis Muzeum-körút 39. sz.,

a Muzeum-kerület szemben.

Az őszi idény beálltával raktárunkat a legmagasabb igényeknek megfelelően, dusan felszereltük és ezáltal sikerült eddigi árunkat még alacsonyabbra redukálni. Egy összeállított vaságy 3-résztű matracca, 1 szirma-utántáti ágyló, 5 méter futó, 1 faneeltakaró csak 9 frt. 1 ablak (2 szárny) szövetfüggöny 1 frt 15 kr. 2 ágyló, 1 asztalterítő, összesen 2 frt 50 kr. Fűtőszőnyegek 13 frttől feljebb. Ebédő-, háló- és szalonzőnyegek, különféle minőség és minden nagyságban, rendkívül olcsón. Tull-stórok (applikált) 4 frttől feljebb. Kombinált, saját föltügyeletem alatt készült posztó és pilács asztal- és ágylóterítő, függönyök, a legújabb színek és legromebb összeállításban, még eddig nem létezett árakon.

Főlhívás

az összes intézetek hivatalok, szállodák, vendéglők és kávéházakhoz. Mielőtt az őszi bevásárlásukat pokrócokban (szobák bevonására, ablakvédőnek és léghozam elhárítására) eszközölnék, kérem szives látogatásukat a minőség és árak tájékozása céljából. Sima (zöld, bordó) pokróc, 120 cm. széles, méterje 1 frt 40 kr. — Nagy előny vidéki vevőknek: 100 frtos vételnél egyes togoatom, 200 frtos vételnél kettős fogatu gummikercsköm. All teljes napon a vevő rendelkezésére. 164

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEOLCSÓBB.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY 1 ÁGÉLSODRONY
3KIVEHETŐ MATRAGGAL 10Frt. ÁGYBETÉT 5Frt.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitósáru gyáros, szőnye-, függöny, vasbutor stb. nagy raktára.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árak kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

BUTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók egy készpénzért, mint részletfizetésre. **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknél Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Grossmann B. és Társa

Erzsébet-körút 12. I/9. 14—16 forintért férföltönyök mérték után készítettnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12—11